

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра методики музичного виховання та диригування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор науково-педагогічної
роботи _____

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика

за другим (магістерським) рівнем

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Освітня програма: Середня освіта / Музичне мистецтво

Спеціальність: 014 Середня освіта

Спеціалізація: 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

та

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Освітня програма: Музичне мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Спеціалізація: 025 Музичне мистецтво (Хорове диригування)

Навчально-науковий інститут мистецтв

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Колубасєв Олег Леонідович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Навчально-наукового Інституту мистецтв

“ _____ ” _____ 20____ р., протокол № _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри методики музичного виховання і диригування

“ _____ ” 20 _____ р., протокол № _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС (для денної форми навчання) – 6	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
	Спеціальність: 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 025 Музичне мистецтво (Хорове диригування)		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		I	I
Індивідуальне науково-дослідне завдання звіт (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180 год.		II	II
		Аудиторні	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 15	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	120 год.	120 год.
		Індивідуальні	
		год.	год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання: __ год.	
		Вид контролю: <i>Іспит (захист практики) – II семестр</i>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (у відсотках):

для денної форми навчання – 67% : 33%

для заочної форми навчання – 67% : 33%

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів
Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка

Освітня програма: Середня освіта / Музичне мистецтво

Спеціальність: 014 Середня освіта

Спеціалізація: 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво); та

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво

Освітня програма: Музичне мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Спеціалізація: 025 Музичне мистецтво (Хорове диригування)

Виробнича педагогічна практика – одна з основних узагальнюючих форм навчального процесу, спрямованих на формування висококваліфікованого спеціаліста. **Предметом** вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є послідовне продовження ознайомлення магістрантів з майбутньою педагогічною роботою, що дає змогу вивчити головні виробничі етапи, закріпити теоретичні знання, набути практичних навичок роботи з дітьми в ланці середньої освіти.

Слід підкреслити тісні **міждисциплінарні взаємозв'язки** предмета «Педагогічна практика» з блоком дисциплін фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: педагогіка, психологія, хоровий клас, хорознавство, історія, історія музики, релігієзнавство, регентознавство, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних форм, постановка голосу, вокальний ансамбль та інших.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Пізнавальна робота спеціаліста.
2. Підготовка магістранта-практиканта до навчальної та виховної діяльності в школі.
3. Методи та прийоми роботи вчителя музичного мистецтва.
4. Функції вчителя музичного мистецтва.

5. Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Основною метою педагогічної виробничої практики є підготовка студентів до виконання функцій учителя музичного мистецтва загальноосвітніх шкіл. Організація педагогічної практики в школі має навчити студентів застосовувати знання й уміння, здобуті під час вивчення фахових дисциплін, їх методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу.

1.2. Найголовнішими завданнями педагогічної практики вважаються:

1. Забезпечення зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань, а відтак – формування у студентів психологічної готовності до роботи в школі.

2. Виховання у студентів стійкого інтересу і любові до професії вчителя музичного мистецтва, формування умінь та навичок, що сприяють розвитку у них професійних якостей вчителя, потреби в педагогічній освіті.

3. Усвідомлення значущості соціально-психологічних, психологічно-педагогічних, методичних та творчих основ взаємодії вчителя й учня.

4. Підготовка студентів до підсумкової державної атестації та збір матеріалів до написання магістерських робіт.

5. Ознайомлення студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом і їх включення до розв'язання потужних навчально-виховних проблем.

У результаті вивчення модуля магістрант **повинен:**

- базові положення нормативних документів у галузі музично-естетичної освіти;
- зміст та структуру базової та профільної програм з музичного мистецтва, а також відповідних підручників;
- структуру уроку з музичного мистецтва;

- способи діагностики навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва.
- особливості організації навчально-виховного процесу в сучасних освітніх закладах;
- особливості застосування ТЗН в умовах навчально-виховної діяльності вчителів музичного мистецтва;
- основні форми організації навчально-виховної діяльності школярів;
- особливості роботи вчителів музичного мистецтва з різними віковими категоріями;
- вікові особливості психологічного та фізичного розвитку школярів;
- зміст програм «Музичне мистецтво», «Мистецтво» та інші альтернативні сучасні програми з музики;
- етапи і методику підготовки до уроку;
- схему плану-конспекту уроку;
- основні види діяльності і методику їхньої організації на уроці музичного мистецтва;.
- основні форми організації позакласної і позашкільної роботи з учнями;

Вміти:

- застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання;
- методично грамотно спланувати і провести урок;
- проводити уроки різних типів, зокрема, інтегровані уроки мистецтв;
- проводити уроки за різними програмами;
- використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності школярів;
- використовувати ТЗН;
- складати календарні та поурочні плани з фахового предмету;
- організовувати, планувати та проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи;

- працювати з колективами художньої самодіяльності;
- проводити виховну роботу зі школярами і їх батьками;
- розвивати творчі здібності школярів;
- спілкуватися з учнями, їхніми батьками та колегами по роботі;
- використовувати різноманітні методи науково-педагогічного дослідження;
- аналізувати навчально-методичну літературу;
- етично поводитися в колективі;
- застосовувати набуті знання, вміння та навички в навчально-виховній роботі з учнями молодшої, основної та старшої школи;
- аналізувати програми і підручники з музики (для базового та профільного рівнів);
- розробляти плани-конспекти уроків з музичного мистецтва різних типів, форм;
- застосовувати як традиційні, так й інноваційні методи музичного виховання;
- здійснювати аналіз музично-педагогічної діяльності під час спостереження занять та самоаналіз власної роботи у процесі проведення уроків музики;
- розробляти тестові та творчо-діагностувальні завдання для учнів СЗШ;
- застосовувати емпіричні методи наукового музично-педагогічного дослідження для збору даних у ході виконання магістерської роботи.

У процесі проходження педагогічної практики магістрант формує такі предметні *компетентності* як здатність:

1. Світоглядна:

- наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;
- загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів;
- розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії.

2. Комунікативна:

- здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- здатність працювати у команді;
- вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення.

3. Самоосвітня:

- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

4. Організаційна:

- Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів музично-освітнього процесу;
- уміння організувати роботу шкільних музично-творчих колективів і гуртків.

5. Психолого-педагогічна:

- володіння базовими знаннями з педагогіки і психології та вміння їх реалізувати у музично-педагогічній та культурно-освітній діяльності;
- знання закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах;
- здатність до розвитку природних здібностей учнів у процесі навчання музики.

6. Методична:

- здатність застосовувати базові філософські, психолого-педагогічні та методичні знання і вміння для формування ключових і предметних компетентностей;
- володіння методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання.

7. Музично-інформаційна і технологічна:

- здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках;
- спроможність застосовувати на практиці знання з основ комп'ютерного аранжування;
- володіння технологією елементарного звукозапису.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин 6 кредитів ЄКТС.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Пізнавальна робота спеціаліста

Тема 1. Організація діяльності середнього загальноосвітнього навчального закладу. Система роботи школи. Внутрішній шкільний розпорядок. **Тема 2.** Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання в загальноосвітній середній школі II-III ступеню. Організація та оптимізація навчального процесу та діяльності учнів загальноосвітніх шкіл. **Тема 3.** Форми й принципи навчання в загальноосвітній середній школі II-III ступеню. Передовий педагогічний досвід. **Тема 4.** Організація та забезпечення процесу навчання музичного мистецтва в середніх навчальних закладах. Навчальні програми для середньої загальноосвітньої школи з музичного мистецтва. **Тема 5.** Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя музичного мистецтва, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.

Змістовий модуль 2. Підготовка магістранта-практиканта до навчальної та виховної діяльності в школі.

Тема 1. Роль і функції вчителя музичного мистецтва, організатора виховної роботи. **Тема 2.** Методи вивчення інтересів, запитів учнів

початкового шкільного віку. **Тема 3.**Відвідування уроків музичного мистецтва з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання.

Змістовий модуль 3. Методи та прийоми роботи вчителя музичного мистецтва

Тема 1.Критерії оцінювання знань з певної музичної теми. Система оцінювання музичних знань за 12-ти бальною системою. **Тема 2.**Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків музичного мистецтва. Наочність та ТЗН. **Тема 3.**Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва. **Тема 4.** Контроль знань. Види контролю.

Змістовий модуль 4. Функції вчителя музичного мистецтва

Тема 1.Функції вчителя музичного мистецтва. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою складання уявлення про професійно-педагогічні вміння вчителя-предметника. **Тема 2.** Типи уроків. Структура музичного уроку. Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення і вирішення навчальних, освітніх, розвиваючих та виховних цілей уроку. **Тема 3.** Вивчення принципів підбору вправ та завдань для домашнього виконання. **Тема 4.** Позаурочна та позашкільна робота з фаху. Ознайомлення з системою позакласної роботи музичного виховання у школі: з гуртками, індивідуальними та масовими заходами.

Змістовий модуль 5. Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта.

Тема 1. Проведення залікового уроку музичного мистецтва. **Тема 2.** Самоаналіз та аналіз музичного уроку. **Тема 3.** Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних музичних заходів. **Тема 4.**Аналіз та самоаналіз позакласного заходу з фаху. **Тема 5.** Оформлення документації. Складання звіту з педагогічної практики. Подання методисту конспектів залікових уроків та сценарію позакласного заходу. **Тема 6.** Диригування (2-х творів) з дитячим хоровим колективом чи ансамблем.

3. Структура навчальної дисципліни												
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д	с.р.		л	п	л а б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Пізнавальна робота спеціаліста												
Тема 1. Організація діяльності середнього загальноосвітнього навчального закладу. Система роботи школи. Внутрішкільний розпорядок.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 2. Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання в загальноосвітній середній школі I-III ступеню. Організація та оптимізація навчального процесу та діяльності учнів загальноосвітніх шкіл.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Тема 3. Форми й принципи навчання в загальноосвітній середній школі I-III ступенів. Передовий педагогічний досвід.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 4. Організація та забезпечення процесу навчання музичного мистецтва в середніх навчальних закладах. Навчальні програми для середньої загальноосвітньої школи з музичного мистецтва.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3

Тема 5. Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя музичного мистецтва, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Разом за змістовим модулем 1	42		27	-	-	15	42	-	27	-	-	15
Змістовий модуль 2. Підготовка магістранта-практиканта до навчальної та виховної діяльності в школі.												
Тема 1. Роль і функції вчителя музичного мистецтва, організатора виховної роботи.	8	-	6	-	-	2	8	-	6	-	-	2
Тема 2. Методи вивчення інтересів, запитів учнів початкового шкільного віку.	7	-	5	-	-	2	7	-	5	-	-	2
Тема 3. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання.	8	-	6	-	-	2	8	-	6	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	23	-	17	-	-	6	23	-	17	-	-	6
Змістовий модуль 3. Методи та прийоми роботи вчителя музичного мистецтва												
Тема 1. Критерії оцінювання знань з певної музичної теми. Система оцінювання музичних знань за 12-ти бальною системою.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 2. Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків музичного мистецтва. Наочність та ТЗН.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Тема 3. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 4. Контроль знань. Види контролю.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Разом за змістовим модулем 3	34	-	22	-	-	12	34	-	22	-	-	12
Змістовий модуль 4. Функції вчителя музичного мистецтва												
Тема 1. Функції вчителя музичного мистецтва. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою складання уявлення про професійно-педагогічні	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3

вміння вчителя-предметника.												
Тема 2.Типи уроків. Структура музичного уроку. Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення і вирішення навчальних, освітніх, розвиваючих та виховних цілей уроку.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Тема 3.Вивчення принципів підбору вправ та завдань для домашнього виконання.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 4.Позаурочна та позашкільна робота з фаху. Ознайомлення з системою позакласної роботи музичного виховання у школі: з гуртками, індивідуальними та масовими заходами.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Разом за змістовим модулем 4	34	-	22	-	-	12	34	-	22	-	-	12
Змістовий модуль 5. Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта.												
Тема 1. Проведення залікового уроку музичного мистецтва.	7	-	5	-	-	2	7	-	5	-	-	2
Тема 2.Самоаналіз та аналіз музичного уроку.	8	-	6	-	-	2	8	-	6	-	-	2
Тема 3.Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних музичних заходів для учнів.	7	-	5	-	-	2	7	-	5	-	-	2
Тема 4.Аналіз та самоаналіз позакласного заходу з фаху.	9	-	6	-	-	3	9	-	6	-	-	3
Тема 5.Оформлення документації. Складання звіту з педагогічної практики.Подання методисту конспектів залікових уроків та сценарію позакласного заходу.	8	-	5	-	-	3	8	-	5	-	-	3
Тема 6.Диригування (2-х творів) з дитячим хоровим колективом чи ансамблем.	8	-	5	-		3	8	-	5	-	-	3
Разом за змістовим модулем 5	47	-	32	-		15	47	-	32	-	-	15
Усього годин	180	-	120	-	-	60	180	-	120	-	-	60

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація діяльності середнього загальноосвітнього навчального закладу. Система роботи школи. Внутрішній розпорядок.	3
2	Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання в загальноосвітній середній школі I-III ступенів. Організація та оптимізація навчального процесу та діяльності учнів.	3
3	Форми й принципи навчання в загальноосвітній середній школі I-III ступеню. Передовий педагогічний досвід.	3
4	Організація та забезпечення процесу навчання музичного мистецтва в середніх навчальних закладах. Навчальні програми для середньої загальноосвітньої школи з музичного мистецтва.	3
5	Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя музичного мистецтва, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.	3
6	Роль і функції вчителя музичного мистецтва, організатора виховної роботи.	2
7	Методи вивчення інтересів, запитів учнів початкового шкільного віку.	2
8	Відвідування уроків музичного мистецтва з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання.	2
9	Критерії оцінювання знань з певної музичної теми. Система оцінювання музичних знань за 12-ти бальною системою.	3
10	Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків музичного мистецтва. Наочність та ТЗН.	3
11	Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва.	3
12	Контроль знань. Види контролю.	3
13	Функції вчителя музичного мистецтва. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою складання уявлення про професійно-педагогічні вміння вчителя-предметника.	3
14	Типи уроків. Структура музичного уроку. Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення і вирішення навчальних, освітніх, розвиваючих та виховних цілей уроку.	3
15	Вивчення принципів підбору вправ та завдань для домашнього виконання	3
16	Позаурочна та позашкільна робота з фаху. Ознайомлення з системою позакласної роботи музичного виховання у школі: з гуртками, індивідуальними та масовими заходами.	3
17	Проведення залікового уроку музичного мистецтва.	2
18	Самоаналіз та аналіз музичного уроку.	2
19	Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних музичних заходів.	2

20	Аналіз та самоаналіз позакласного заходу з фаху.	3
21	Оформлення документації. Складання звіту з педагогічної практики. Подання методисту конспектів залікових уроків та сценарію позакласного заходу.	3
22	Диригування (2-х творів) з дитячим хоровим колективом чи ансамблем.	3
Всього годин		60

5. Методи навчання

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності магістрантів під час проведення індивідуальних і практичних занять застосовуються такі навчальні технології:

- Практичні заняття, бесіда, демонстрація, власний показ, мікровикладання;
- відкритий заліковий урок з музичного мистецтва;
- задача концертної програми (2 твори з дитячим хоровим колективом чи ансамблем);
- відео-презентації концертних виступів;
- аудіопрослуховування творів різних жанрів та стилів.

6. Методи контролю

II навчальний семестр. Модульний контроль №1 (контрольний урок)

№ п/п	Теми, що виносяться на контрольний захід	Максимальний бал
1.	Оцінювання знань з фахової дисципліни	40
2.	Оцінка за володіння методикою навчання та вихованої роботи як організатора, класного керівника або вихователя	
3.	Оформлення звітної документації	

II навчальний семестр. Модульний контроль №2

№ п/п	Теми, що виносяться на контрольний захід	Максимальний бал
1	Проведення підсумкового заняття, уроку музичного мистецтва	40
2	Диригування шкільним хором, ансамблем (вокальним чи інструментальним), навчальним класом (групою)	

Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит у II семестрі

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (іспит)	Сума
Модульний контроль №1	Модульний контроль №2	20	100
40	40		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаЕС TS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. Методичне забезпечення

1. Дудик Р.В. Програма та науково-методичні рекомендації з організації та проведення виробничої (педагогічної практики) для студентів вищих навчальних мистецьких закладах. – Івано-Франківськ, 2008. – 34 с.
2. Карась Г.В. Програма та методичні рекомендації з організації та проведення навчально-виховної практики студентів старших курсів музичних факультетів університетів / Г.В. Карась. – Івано-Франківськ, 1998. – 36 с.

3. Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики студентів старших курсів музично-педагогічного факультету. (Упоряд. А.Г.Калиниченко, Т.О.Бодрова). – К.: УДПУ ім. М.Драгоманова, 1995.

4. Методичні рекомендації по складанню програм практики студентів вищих навчальних закладів України. – К.: Міністерства освіти України, № 3. 1-5/97 від 14 лютого 1996 року.

8. Рекомендована література

Базова

1. Апраксина В. Методика музичного виховання в школі/В. Апраксина. – Москва: "Освіта", 1983.
2. Абдуллин Э.Б. Методологический анализ проблем музыкальной педагогики в системе высшего образования: Учеб. Пособие / Э.Б. Абдуллин. – М.: Прометей, 1990. – 186 с.
3. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе: Пособие для учителя / Э.Б. Абдуллин. – М.: Просвещение, 1983. – 112 с.
4. Амонишвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества / Ш.А. Амонишвили. – К.: Освіта, 1991. – 111 с.
5. Грицюк Б.А., Домбровский С.В. Студент – класний керівник, вихователь: Метод. Рекомендації. – Івано-Франківськ, 1994. – 17 с.
6. Дзюпина Е., Дувірак Д., Кияновська Л., Ярославич Л. Українська музична література. – Тернопіль: СМТ "Астон". – Ч.І. – 2000.
7. Зязюн І.А. Безсвідомість. Підсвідомість. Творчість // Мистецтво і освіта. – 2001. № 3. – С. 10-14.
8. Ковальова С.В. Розвиток творчої активності вчителів музики в сучасних умовах: теорія й практика :Науково- методичний посібник.-Біла Церква: КОІОПК,2004.-228с.
9. Левин В. А. Воспитание творчества / В. А. Левин. – М., 1977– 210 с.
10. Мистецтво в патріотичному та інтернаціональному вихованні / А.І. Муха та ін. – К.: Наук. думка, 1998. – 84с.
11. Науменко С.І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів : Навчальний посібник.- К.:НДПІ.1993.- 180с.
12. Новиков Б.В. Творчество и философия. – К.: Политиздат, 1989. – 190 с.
13. Рудницька О.П. Музыка і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти. Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 248 с.
14. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 256 с.
15. Раппопорт С. Х. Искусство в школе: Сб. / С. Х. Раппопорт – М. – 1981. – 215с.

16. Ростовський О. Педагогіка музичного сприймання / Олександр Ростовський. – К.: ІЗМН, 1997. – 256 с. – (Навчальний посібник).

17. Сисоєва С.В. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. – К.: Поліграф книга, 1996. – 406 с.

18. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості :Підручник .-К. Міленіум, 2006.-346.

Допоміжна

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб./ О. В.Безпалько. - К.: ЦУЛ, 2009. - 208 с.

2. Горопаха Н. М. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи: навч. посіб./ Н. М.Горопаха, Т. І.Поніманська. - К.: Слово, 2009. - 280 с.

3. Наукова школа академіка Алли Богуш: монографія/ упоряд. і заг. ред. А. М. Богуш. - К.: Слово, 2009. - 528 с.

4. Наукові записки. - Острог: Острозька акад., 2009. - 520 с. - (Психологія і педагогіка; Вип. 13).

5. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць: наук. записки РДГУ. Вип. 39. - Рівне: РДГУ, 2009. - 202 с.

6. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць: наук. записки РДГУ. Вип. 40. - Рівне: РДГУ, 2009. - 176 с

7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ В. Л.Ортинський. - К.: Центр учбової л-ри, 2009. - 472 с.

8. Соціальна педагогіка: підручник/ за ред. Капської А. Й.. - 4-те вид., перероб., і допов.. - К.: ЦУЛ, 2009. - 488 с.

9. Бойко А. Науково-методичний супровід професійно-педагогічної підготовки вчителя/ А. Бойко //Рідна школа: науково-педагогічний журнал. - 2009. - N12. - С. 28-33.

10. Борисюк Л. Наукові принципи роботи педагога з обдарованими дітьми/ Л. Борисюк //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць РДГУ. - Рівне: РДГУ, 2008. - Вип. 40. - С. 72

11. Буханевич Н.В. Розумовий розвиток учнів основної школи/ Н.В. Буханевич //Наукові записки/ Нац. ун-т "Острозька академія". - Острог: Вид-во Нац. у-ту " Острозька академія", 2007. - Вип.9. - С. 58-64.

13. Гандабура О.В. Проблема визначення професійно-педагогічної активності/ О.В. Гандабура //Наукові записки/ Нац. ун-т "Острозька академія". - Острог: Вид-во Нац. у-ту " Острозька академія", 2008. - Вип.9. - С. 105-111.

14. Забута Т. Дитяче самоврядування в педагогічній теорії та практиці: ретроспективний огляд/ Т. Забута //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць РДГУ. - Рівне: РДГУ, 2008. - Вип. 40. - С. 140-147.

15. Колесников С. Спільна робота сім'ї та школи з формування музичної культури молодших школярів у світлі педагогічної концепції А. С. Макаренка/ С. Колесников //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць РДГУ. - Рівне: РДГУ, 2008. - Вип. 40. - С. 24-27
16. Краснова Н.П. Етика ставлення соціального педагога до своєї праці/ Н.П. Краснова //Соціальна педагогіка: теорія та практика. - Луганськ, 2009. - №4. - С. 84-92.
17. Луцик Д. Актуальні проблеми педагогічної науки в Україні/ Д. Луцик, В. Ковальчук //Початкова школа: науково-методичний журнал. - Київ, 2010. - № 2. - С. 1-4.
18. Мартиненко С. Особливості педагогічної взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, наукової та соціально-гуманітарної діяльності/ С. Мартиненко //Вища школа: науково-практичне видання. - К., 2009. - №11. - С. 32-39
19. Мельничук Л. Соціальний розвиток молодших школярів у світлі педагогічного досвіду А. С. Макаренка/ Л. Мельничук //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць РДГУ. - Рівне: РДГУ, 2008. - Вип. 40. - С. 147-150.
20. Плиска Ю. Структурні компоненти педагогічної культури вчителя/ Ю. Плиска //Наукові записки/ Нац. ун-т "Острозька академія". - Острог: Вид-во Нац. у-ту " Острозька академія", 2007. - Вип.9. - С. 410-415.
21. Попелюк О. Мати українських дітей : педагогічні праці Софії Русової і сьогодні є основою для національної освіти в Україні / О. Попелюк //Україна молода. - Київ, 2010. - №31. - С. 12
22. Рудницька О. Покликана бути вчителем : Заслужений учитель України Надія Метчик/ О. Рудницька //Дивослово: науково-методичний. - Київ, 2009. - №12. - С. 21 - 23.
23. Семеног О. Секрет феномена наукового керівника : [наукова школа Н. Й. Волошиної]/ О. Семеног //Українська література в загальноосвітній школі: науково-методичний журнал. - Київ, 2010. - №1. - С. 11-12
24. Семенюк-Іванюк Л. Ідеї розвитку педагогічної логіки А. С. Макаренка в умовах сучасних педагогічних інтерпретацій/ Л. Семенюк-Іванюк //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць РДГУ. – Рівне., 2008. - Вип. 40. - С. 14-19